

סוללים דרך

בונים חירות תודעתית

חוברת מאמרים

מי אנחנו?

'סוללים דרך' הינו מיזם העוסק בתודעה והסברה שהחל לפני מספר שנים לאור הצורך להבין את המתרחש במרחב הציבורי באופן ענייני, ללא משוא פנים ומתוך שיח בוגר ומקצועי.

לאט לאט הצטרפו למיזם אנשים רבים, עד שכיום הקהילה הגיעה לכ-17 אלף חברים (!) שמקבלים מאמר בכל יום.

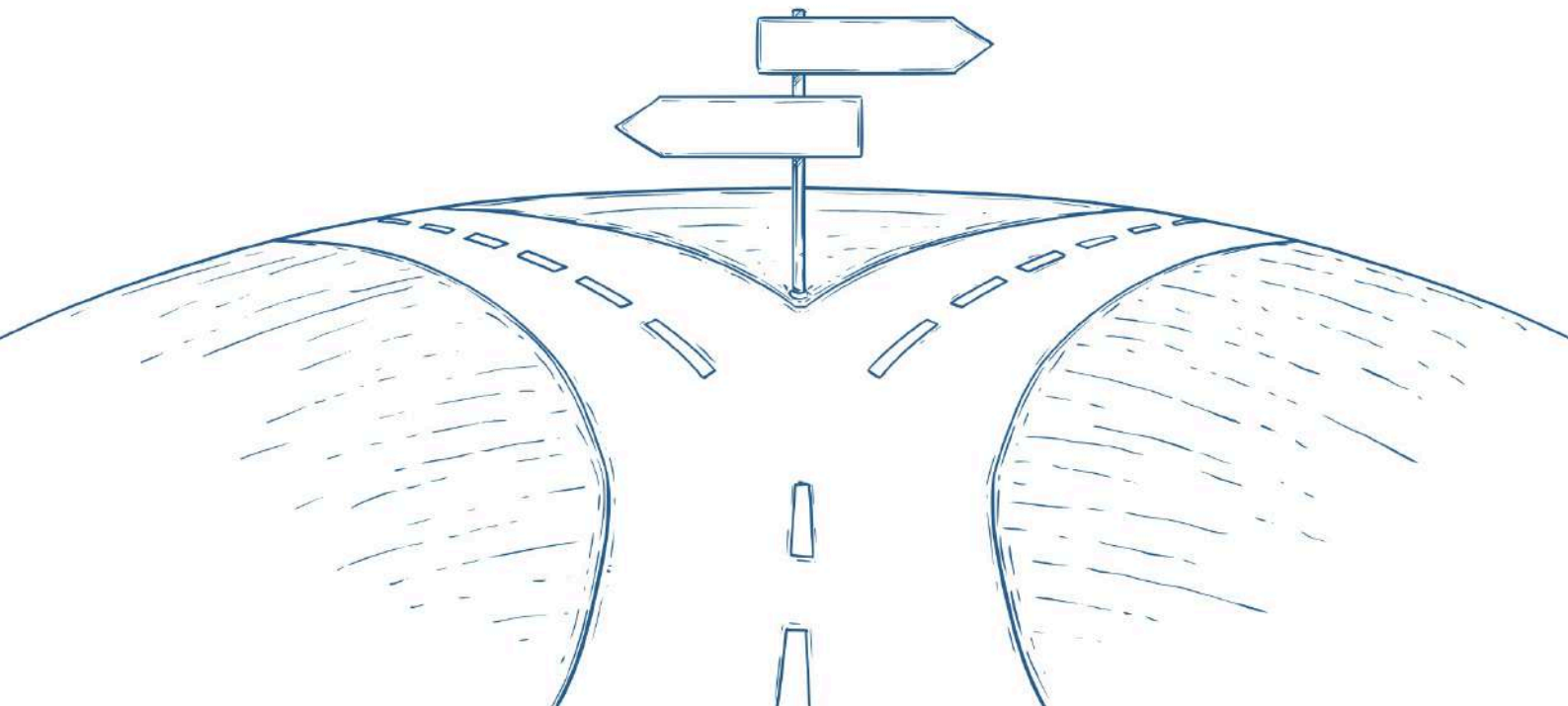
ב'סוללים דרך' אנו נוהגים לומר ש'אין לך דבר פרקטי יותר מתיאוריה טובה'.

כלומר, המיזם מאפשר לתחושות האינטואיטיביות הפשוטות של רבים, לעבור מתחושות בטן להמשגה ברורה ולתודעה סדורה. רק אדם בזה הופך להיות 'אקטיביסט' מדויק הפועל בהתאם לרוח לאומית, ציונית ויהודית.

אנו משתדלים לסקל את אבני הנגף מנהר החיים הישראליים על מנת לסייע בענווה לספינה הלאומית לנוע בבטחה ובגאון.

תגובות: ooffice@solelim-derech.co.il

להפצת החוברת: דניאל 052-757-5290

מותגים של ימין באקטואליה מתעתעת

עזרא הימן 🍌

כשמילה הופכת למותג, היא מאבדת את משמעותה – ואיתה, את כוחה לשנות

זה שנים רבות שהמילה 'שמאל' כבר לא כל כך פופולרית בישראל. היא לא מביאה מספיק קולות, לא מנצחת בחירות. אבל כמובן, לא זה מה שיגרום לשמאל לוותר. היום הפכו את המילה 'ימין' למותג על המדף שזמין לכל. גם לשמאל. ומעתה, אל תגידו 'שמאל', תגידו 'ימין ערכי', 'ימין ממלכתי', 'ימין פרגמטי', 'ימין רך', 'ימין-מרכז' ו'ימין אמיתי'.

א. הרקע הרעיוני על רגל אחת

אז מה זה באמת ימין?

תומס סואל ב'עימות בין השקפות', ויובל לוין ב'הפולמוס הגדול' עסקו בהרחבה בשורשים וביסודות של ימין ושמאל בצורת החשיבה האנושית בכלל, והמערבית בפרט, בעידן המודרני. יש למושגים האלה מספר מימדים ורבדים – חברתיים, כלכליים, פסיכולוגיים ואפילו מטאפיזיים, המתנקזים כולם לעמדות הפוליטיות של ימין ושמאל. מומלץ מאוד לקרוא לפחות שני ספרים אלה כדי לקבל רקע בסיסי על מאבק הרעיונות הגדול של העידן המודרני במערב.

על רגל אחת ניתן לומר שהעידן המודרני הביא איתו פיצול מאוד עקרוני ויסודי. משמאל היה מי שראה בעולם החדש הזדמנות להפוך את הפרט האוטונומי לתחליף שאמור למחוק, לייתר, ולכל הפחות להנדס מחדש את השורשים, המסורות והנורמות של החברה האנושית. ומימין היה מי שלמרות כל מעוף הקדמה, ראה בשורשים, בזהויות, במסורות ובנורמות עוגנים חשובים, ששומרים על זהותנו ואף על שפיותנו.

נדגיש: עמדה ניצית מבחינה ביטחונית איננה בהכרח ימין. היא עשויה באותה מידה להיות רק שלב בדרך למימוש התפיסה שבה צרכים כלכליים וטשטוש זהויות יפתרו את כל הבעיות.

כפי שהתפתחו הדברים, הפכו הדת, הלאום והמשפחה להיות לעוגנים המרכזיים ביותר שעליהם נלחם הימין, ודרכם הבין את העולם. עוגנים אלה אפשרו לסמכויות המשפחה, מוסדות הקהילה, קשרי הנאמנות הלאומית, השייכות הדתית והנורמות שהם יצרו, להיות חזקים מספיק בניהול החברה ללא

צורך בהתערבות אגרסיבית של הנדסת אנוש, ובהתערבות אובססיבית של פקידות המדינה המודרנית וניסיונותיה להנדס את החברה כמו מכונה משומנת של קדמה רציונלית. עוגנים אלה אפשרו לנשום עמוק ולהחזיק סדר עולמי של עולם לא מושלם, שבו הצמיחה וההתקדמות מתרחשות בתוך מרחב של אינטרסים ומלחמות, ללא הכרח לנסות להנדס אותו לאוטופיה של צרכנים מטושטשי זהות של זכויות הפרט ושוויון שלא יגמר לעולם.

הניסיון הנועז הזה – לתמצת סוגיה מסועפת ולהסבירה על יד אחת – הוא דווקא החלק הפחות מרכזי במאמר.

כי כשעוסקים באקטואליה, ולא רק בהגות, אנחנו צריכים להיות ממוקדים הרבה יותר: מה חזית המאבק של הימין והשמאל בעת הזו? היכן נקודות ההתנגשות המכריעות? וזה כבר עשוי להשתנות מתקופה לתקופה ולעיתים אף משנה לשנה. ופה מונח הנגף, הפתח לתעתוע.

בעת הזו, אין גיבוי חזק יותר לעמדות שמאל מאשר שתיקה כלפי בריונות של מוסדות לא נבחרים, המקדמים מדיניות שמאל קיצוני

ב. תפיסות ימין: המאבק בתוך המוסדות

כשעוקבים אחרי האקטואליה של מאבקי ימין-שמאל בשלושים השנים האחרונות – בארץ, ובמידה רבה גם בעולם – עמדות שמאל קיצוניות התבצרו יותר ויותר ברשות השלטונית השופטת ובשלוחותיה בפקידות הציבורית בתחומים כמו משפט, ביטחון, קרקעות, התיישבות, אכיפת החוק, ועוד. עמדות הדוגלות בתפיסות-קצה של זכויות מיעוטים תחת ביטחון לאומי, תפיסות גלובליסטיות תחת ריבונות לאומית, הפרדת היהדות מהמדינה ופירוק ערכי המשפחה המסורתית, מיוצגות ביתר שאת ובקיצוניות יוצאת דופן במוקדי השלטון והכוח החדשים האלה, הפועלים ללא סמכות ובבריונות כדי לקדם עמדות שמאל.

לכן, בעת הזו ובהתאם להתפתחות שלעיל, הפך מוקד המאבק בין ימין לשמאל למאבק מוסדי בין שלטון העם דרך נבחריו בכנסת לבין שלטון השופטים, המשפטנים והפקידים בשירות הציבורי. זה מתבטא במאבק על מינויים בכירים, החלטות ממשלה, חוקים, תקנות, במאבק כללי על עיצוב הזירה הציבורית בתחומי הגירה, התיישבות, ביטחון, יהדות, משפחה, ותחומים נוספים. נחدد את העיפרון עוד יותר: הגיבוי להשבת הסמכויות השלטוניות לידי העם ונציגיו, לצד היותו המעשה ההגון לעשותו ללא קשר לדעה פוליטית, הפך להיות מוקד המאבק של הימין היום. רק משם ניתן יהיה לקדם את תפיסת העולם החיונית כל כך לזהותם של האדם ושל ישראל.

כדי להפיל את הימין, השמאל יהיה מוכן להדהד גם את הימין הקיצוני

ג. 'מותגים' של ימין

כשמתעלמים מהאקטואליה המסועפת, קל לאחוז ברכיב אחד תיאורטי של ימין ולהשתמש בו כדי לאמץ את המותג 'ימין', ובמקביל לגבות עמדות שמאל במוקדים הקריטיים. קל למשל לומר משפט כמו "אני בעד חיזוק ההתיישבות", ולמלא פיך מים מול הבריונות המשפטית המסרסת אותה. בעת הזו, אין גיבוי חזק יותר לעמדות שמאל מאשר שתיקה כלפי בריונות של מוסדות לא נבחרים, המקדמים מדיניות שמאל קיצוני. קל מאוד לזהות איש שמאל בהתאם לשתיקה רועמת זו, החזקה יותר משאר הסיסמאות שיאמץ כדי לזכות במותג ימין. אגב, פעמים רבות הם קוראים לעצמם 'ימין ערכי' או 'ימין ממלכתי'. זו המשמעות.

סוג נוסף של תעתועי ימין מתבטא באמצעות נפנוף בערך האחדות. "אנחנו ימין אבל צריך אחדות", זה המוטו של קבוצה לא מבוטלת הטוענת לזהות ימנית, אך פוסעת על בהונות כדי שלא להכעיס את 'זקני קפלן'. הם מוכנים לעשות בשביל זה הכל: לשנוא חרדים, לבוז לבצלאל סמוטריץ' (כי אחדות עושים רק עם השמאל), ליישר קו עם עמדות שמאל לכל דבר ועניין, ולאבד לגמרי את עמוד השדרה הערכי. התירוץ הוא האחדות; הסיבה האמיתית היא עבדות חברתית לשמאל.

הסוג האחרון של 'מתעתעי ימין' הוא אלה הקוראים לעצמם 'הימין האמיתי' או 'הימין שמימין לימין'. מדובר באנשים המבקרים תדיר את הימין על כך שהוא לא 'מספיק' ימין, אך אין ביכולתם להציע יישום ריאלי למימוש עמדתם. התפקיד שלהם הוא לפורר את האמון בימין ולייאש את הציבור, ולכן מצטרפים אליהם כל הקמפיינים של השמאל, שישמחו תמיד להשתמש בטיעונים הימניים ביותר כדי לפורר את האמון בימין. הם יצעקו "הרפורמה נכשלה", "חמאס עדיין קיים", "אין משילות בנגב", וכדומה; ידרשו תמיד את מימוש היעד המושלם, וילינו על כך שטרם הגענו אליו. קולות אלה יקבלו תמיד הדהוד חזק מאוד בקמפיינים של השמאל. כדי להפיל את הימין, השמאל יהיה מוכן להדהד גם את הימין הקיצוני.

יש מקום רב להאריך עוד. עיקר הדבר הוא להעמיק ברעיונות, ויחד עם זאת לשמור על צלילות בתוך האקטואליה המסועפת והמתעתעת של 'מותגי ימין'. עם תודעה צלולה, גם נצליח.

מתחת לקצה הקרחון: חשיפת המנגנון הציני של פוליטיקת הזהויות

איתי אסמן 🍌

כאשר הזהות האישית הופכת לנשק פוליטי, הקורבן האמיתי הוא האחדות החברתית

1 הכנה תודעתית לבחירות

לקראת כל מערכת בחירות בישראל אנו עדים להתפרצות מחודשת של תופעה מוכרת: 'פוליטיקת הזהויות'.

מדובר בפרקטיקה מתוחכמת הלוקחת את הזהות האישית, האינטימית או המקצועית של האדם והופכת אותה לכלי ניגוח פוליטי במרחב הציבורי. נשים, נכים, צעירים, ומאז המלחמה האחרונה – גם משרתי המילואים, כולם מקוטלגים במגרות זהותניות.

הטיעון המרכזי של שיטה זו הוא פשוט ומסוכן: **רק אדם בעל זהות מסוימת מסוגל להבין את הקבוצה שלו, לייצג אותה ולדאוג לה.**

גברים, כך נטען, אינם יכולים להבין נשים; יונתן שלו, פוליטיקאי צעיר ממפלגתו של בנט, טוען כי אנשים בני 70 אינם רשאים לשלוח צעירים לקרב, שהרי "הזקנים אינם מבינים את הצעירים".

לעיתים אפילו הפוליטיקאים והקצינים הבכירים המקדמים את השיח הזה אינם מודעים לכך שהם משמשים כלי שרת בידי אג'נדות עומק, המבקשות לפרק את המבנים החברתיים המסורתיים

2 מלכודת הדבש של 'תחרות ההתקרבות'

על פניו יש משהו טובה לב בטיעונים הללו. הם פורטים על נימי הרגש והסולידריות האנושית, במיוחד כאשר הם מוצגים מנקודת מבט של קבוצה 'מוחלשת' או 'מדוכאת'. לפי התפיסה הרדיקלית, ככל שהזהות שלך ממוקמת נמוך יותר בהיררכיית הכוח החברתית כך אתה נתפס כצודק יותר,

מוסרי יותר, מי שראוי יותר לקבל את קולו של הבוחר.

הגענו למצב אבסורדי, שבו פוליטיקאים מציגה את עצמה כ'מדוכאת ביותר' (שילוב של 'מגדר', נטייה מינית ואפילו עודף משקל!!) כדי לזכות בלגיטימציה.

אלא שהמנגנון הזה מייצר דינמיקה הרסנית של 'תחרות התקרבות'. במקום לחתור לפתרונות ענייניים, כל קבוצה נדרשת להוכיח שהיא סובלת יותר, מקופחת יותר ומוזרת יותר. **השיח הזה מתחפש לזעקה חברתית למען תיקון עוול, ייצוג וזכויות אדם, אך מאחורי מסווה המסכנות מסתרת כוונות צרופה.** הרי אם לא ימולאו תביעותיהם של המדוכאים – ייפתחו שערי הגיהנום. זוהי אסטרטגיה מניפולטיבית. מטרתה האמיתית אינה שוויון אלא צבירת כוח, נטילת שליטה והכתבת סדר יום.

3 הקרחון האידאולוגי שמתחת לפני השטח

רוב הציבור נוטה לראות רק את קצה הקרחון – את הדיון הנקודתי על זכויות הפרט וטובת החלש. זה אפילו מזכיר לנו את המצווה ביהדות לסייע לגר, לאלמנה וליתום, הלא כן? **אולם מתחת לפני השטח מסתתר קרחון אידאולוגי עמוק, שמקורו בתפיסות שמאל מרקסיסטיות. מטרת-העל של הארגונים המובילים את השיח הזה אינה תיקון נקודתי של עוול, אלא שינוי רדיקלי של מבנה החברה כולו, שאותו הם תופסים כמשובש מיסודו ואת עצמם כבעלי הפתרון לתיקונו.**

דוגמה מובהקת לכך ניתן לראות בדבריה של סגנית ראש עיריית תל אביב, חן אריאלי, שתיארה כיצד נעשה שימוש מודע בשיח הזכויות הלהט"בי בתוך צה"ל כדי לנרמל ערכים מסוימים בחברה כולה. **מכיוון שצה"ל נמצא בקונצנזוס לאומי רחב, השתמשו בו ארגוני שמאל וארגוני פמיניזם רדיקלי במשך שנים כפלטפורמה לעיצוב תודעתו.** המהלכים נעשו הרחק מעינו של הציבור, ומבלי שהבין כי תחת הכסות של 'דאגה לפרט' מתחולל מאבק מתוכנן לשינוי המרחב הציבורי. **לעיתים אפילו הפוליטיקאים והקצינים הבכירים המקדמים את השיח הזה אינם מודעים לכך שהם משמשים כלי שרת בידי אג'נדות עומק, המבקשות לפרק את המבנים החברתיים המסורתיים.**

4 האבסורד הלוגי של הפירוק המוחלט

כאשר בוחנים את פוליטיקת הזהויות בכלים לוגיים, מתגלים בה כשלים המובילים **לאבסורד מוחלט:** – אם גבר לא יכול להחליט עבור אישה, הרי שגם אישה בעמדת ניהול או הנהגה אינה יכולה להחליט עבור גברים! – אם להט"בים אינם מסוגלים להבין משפחות מסורתיות – יש למנוע מהם ייצוג בכל תחום הנוגע לכלל הציבור. – אם מבוגרים אינם מבינים את צורכי הצעירים, הרי שנשללת מההורים הזכות לקבוע גבולות לילדיהם או לחנך אותם. וכן הלאה. **ההיגיון הזה מפרק את החברה לחלקיקים מבודדים ומונע כל אפשרות לחיבור.**

כדי להבין את העיוות, די לחשוב על עולם הרפואה: האם רופא חייב לחלות במחלה כדי לדעת כיצד לרפא אותה? ודאי שלא. גם נבחר ציבור אינו נדרש לחוות את הזהות של כל אזרח באופן אישי, אלא להחזיק ביכולת המקצועית והמוסרית לגבש מדיניות רחבה לטובת הכלל והקולקטיב. **העיסוק האובססיבי בפרטים ובמגזרים מונע ראייה כוללת ומחריב את האינטרס הציבורי המשותף.**

השירות הצבאי הוא אומנם ערך עליון וחובה אזרחית, אך הוא אינו הופך אדם לאסטרטג או למדינאי בעל תודעת עומק ואף לא לתלמיד חכם גדול יותר

5 החזית החדשה: המילואימניקים והציונות הדתית

במערכת הבחירות הנוכחית אנו עדים לחדירה מסוכנת של פוליטיקת הזהויות אל תוך הציונות הדתית והמחנה הלאומי דרך 'שיח המילואימניקים'.

פתאום כל מועמד לרבנות או למשרה ציבורית מנפנף בסיסמה "אני שירתתי במילואים" כְּתוֹ איכות בלעדי בקמפיין 'ברית המשרתים'.

זהו שיח אינפנטילי ושטחי. **השירות הצבאי הוא אומנם ערך עליון וחובה אזרחית, אך הוא אינו הופך אדם לאסטרטג או למדינאי בעל תודעת עומק ואף לא לתלמיד חכם גדול יותר.**

הטענה שרק מי שלחם בשטח יכול לקבל החלטות מדיניות היא העתקה ישירה של השיטה המרקסיסטית אל לב הקונצנזוס הימני.

הרי מה לגבי מי ששירת בעיתון 'במחנה' (לפיד) או שהיה אפסנאי (ליברמן) – האם הוא נכלל ב'ברית המשרתים' אף שאיננו מבין את 'זהות הלוחם'?

הגיע הזמן להסיר את המסווה מעל השיח המניפולטיבי הזה. **עלינו להשתחרר מכבלים של קטלוגים, מגדרים ודרגות, ולחזור לכבד את האדם בכללותו – לפי כישוריו, תפיסת עולמו ומחויבותו לקולקטיב הישראלי כולו.**

השריטות של הגלות, הגבורה של התקומה

אודי בן חמו 📌

מנהיגות אמיתית נולדת לא בחממות מוגנות, אלא מתוך כור ההיתוך של כאב, נדודים ותקומה

א. סיפורה של האומה היהודית אינו סיפור של קו ישר ועולה; הוא סיפור של נפילות כואבות, נדודים מפרכים ותקומה כנגד כל הסיכויים. **במשך דורות ארוכים רעה עם ישראל בשדות זרים**; מנותק מארצו, מפוזר בגולה, חווה את תחושת התלישות של מי שאינו אדון לגורלו. הוא היה חבול, פצוע, שרוט, ולא פעם – **הלא-מקובל והדחוי שבקרב משפחת העמים**. חולשתו בגולה הפכה אותו למטרה, אך גם בתוך השבר העמוק ביותר, הרוח הפנימית סירבה לגווע. **ואז, כנגד כל חוקי ההיסטוריה, העם הזה החל את מסע השיבה הביתה**. הוא ניער מעליו את אבק הגלות, לחם על נפשו וחידש את עצמאותו המדינית באופן פלאי.

ואז, כנגד כל חוקי ההיסטוריה, העם הזה החל את מסע השיבה הביתה

ב. כשרומן גופמן עלה ארצה מביילרוסיה בשנת 1990, **הוא נשא על גבו, בלי לדעת, את המיקרוקוסמוס המדויק של הסיפור הלאומי הזה**. שום דבר במסלול חייו הצעירים לא רמז על כך שיום אחד יענוד על כתפיו דרגות אלוף ויֵישב בצומת ההחלטות הרגיש ביותר של המדינה. להפך. רומן נחת אל תוך ואקום זהותי קשוח ומנוכר של חבלי קליטה. **הוא לא הבין מדוע בכלל לעלות ארצה**. ומדוע על הוריו ועל משפחתו לעבור מסע ייסורים בארץ הזאת.

במסע הזה היו מעברים רבים בין חוסר רצון להיות ישראלי לבין הרצון להישאר רוסי. **אף אחד הרי לא קיבל אותו בזרועות פתוחות באשדוד שאליה עלתה משפחתו**.

קרבות רחוב, אלימות, חבורות נוער ואפילו פריצות לרכבים, "סתם כי משעמם" היו מנת חלקו, עד שתפס את עצמו לאחר ששהה לילה במעצר, במקום שלימים יבקר בו שוב כמח"ט עציון כשהיה נוכח בחקירות עצירים ביטחוניים.

בדיוק כמו עם ישראל בגולה, רומן אולי היה שרוט, חבול ולא התקבל למשפחה הישראלית, אך לאט לאט, דרך חיטול, חוסר ויתור וקשיחות אופיינית, זקף קומתו. "יותר ביטחון עצמי, פחות אלימות" כך כתב על מסעו.

ג. **התפנית הגדולה החלה, מתוך קבלת העול והמחויבות המשותפת, עת הגיע לבקו"ם.** רומן ביקש להגיע לקומנדו, כשנדרש להגיע לשריון, סירב ונשאר במעצר.

לאחר ביקור של מג"ד סיירים ושיחה קצרה ביניהם **רומן החליט שאת האתגר הזה הוא לוקח בשתי ידיים.**

בתוך קופסת הפלדה של הטנק, מקום שבו נצרפת רעות לוחמים וגאווה לאומית, הוא מצא את מקומו הפרטי המשתלב בלאומי.

ד. **המסלול הצבאי הנוקשה לא רק חיטל אותו פיזית, אלא פתח בפניו את השער אל זהותו שלו.** המפגש עם רגבי האדמה דרך זחלי הטנק, החיכוך היומיומי עם גבולות המולדת והאחריות לחיי פקודיו, הפכו אט-אט את השאלות המנקרות לתשובות מוצקות של שייכות.

ה. בהיותו בחופשה לאחר תפקיד מ"פ בשריון בתקופת האינתיפאדה כתב כך: **"בדרך לא דרך הגענו לביתו של אחד הרבנים לשמוע פרשת השבוע. להפתעתי הרבה הרב, בשל ריכוז החיילים הגבוה, החליט לבחון את המאבק בין עשו ליעקב בפריזמת המתח בין ערכי צה"ל השונים,** "הידיים ידי עשו, אך קול הוא קול יעקב.."

בעלי הוא זכה "לתוכנית ייעודית באמונה ותרבות יהודית, בהיסטוריה של הציונות, תנ"ך ומוסר. **גיליתי עולם שלם של עומק, שלמות הניגודים וקידמה מאוזנת.** הרבה דברים התבהרו ונעשו שלמים יותר. שוטטתי בחנויות ספרים משומשים בניסיונות לאתר את ה"כתבים" של ברל, "בהילחם ישראל" של בן גוריון, "איגרות" של ז'בוטינסקי וכל כתבי הראי"ה קוק. **התחלתי להיות ישראלי."** כך כתב.

ו. **בבוקר שמחת תורה התשפ"ד הסיפור האישי והלאומי התלכדו לגמרי.** האלוף גופמן לא חיכה לפקודות. הוא לקח את נשקו האישי, רץ אל תוך התופת בשדרות ונפצע קשה. פציעתו והשיקום הארוך שעבר היו **עדות נוספת לאותו גב זקוף של עם שאינו נכנע עוד לחולשה ולתבוסה המקומית הקשה, אלא מגן על הבית, בלי להתכניין, פשוטו כמשמעו.**

ז. הסיפור האישי המדהים הזה אינו מספיק כמובן כדי לשרת בתפקידים כה משמעותיים. **בשביל זה ראוי להיות גם בעל תכונות מקצועיות מתאימות.** אל דאגה, בתכונות אלו רומן הוכיח שוב ושוב הצטיינות; **הוא מקורי, אמיץ לב, תחבולן, מעמיק, למדן, בעל השכלה רחבה בתחומי ידע רבים והוא בעיקר מבין היטב מיהו הריבון שאותו הוא משרת:** עם

ישראל על ידי נבחריו ולא אליטה מנותקת.
על כך מן הסתם נרדף מאז נודע על ההחלטה למנותו.
רומן, כמו עמו, לא רק שרד אלא הצטיין בכל תחום בו נגע.

ח. יום עצמאות קטן

מינויו של רומן גופמן הוא הרבה מעבר למינוי ביטחוני בכיר. **המינוי הזה מבטא נחישות בלתי מתפשרת של הדרג הנבחר למנות לתפקידי מפתח את מי שהוא, כנציג הציבור, חפץ למנות, ללא מורא מפני לחצים משבשים, וטו של פקידות או תכתיבים של מערכות ישנות ומסוגרות.**
המינוי של רומן – בדומה למאבקים הגדולים שקדמו לו, כמו זה של האלוף דוד זיני – **הוא סוג של יום עצמאות קטן.** הוא מהווה תזכורת חיונית ומנצחת לעובדה הבסיסית ביותר בדמוקרטיה: **עם ישראל, המיוצג על ידי הממשלה הנבחרת שלו, הוא הריבון. כאשר הממשלה ממנה את נציגיה לפי ערכיה ותפיסת עולמה, ולא לפי מה שמוכתב לה מבחוץ, הריבונות הישראלית מתממשת הלכה למעשה, וההגה חוזר לידי העם.**

מסע החישול הלאומי והפרטי בא לגדל אותנו, לפתח בנו עוצמות, יכולות וגבורה גדולה

ט. מדוע היה צריך להעביר את רומן ומשפחתו מסכת ייסורים כה מכוערת?
מדוע הדרך הייתה חייבת להיות רוויה בכל כך הרבה מהמורות ומשברים?

אני מוכן להמר שהשאלה הזו כלל לא מעסיקה אותו.

וייתכן והתשובה לכך טמונה באותה חוקיות פנימית של שר ההיסטוריה. **מסע החישול הלאומי והפרטי בא לגדל אותנו, לפתח בנו עוצמות, יכולות וגבורה גדולה.**

ככה נבנית מנהיגות, דרך העמידה ברוחות הסוערות. היא אינה צומחת בחממות מנותקות ובסטריליות;
היא חייבת לעבור דרך כור ההיתוך של האדמה הקשה, הסלעים והסערות של המציאות הישראלית כדי להיות מסוגלת לעמוד איתנה מול כל אתגר.

לא קלה היא הדרך – לעם ישראל כולו, ובאופן אישי לרומן – אבל דווקא מתוך החישול הזה, אנו יודעים בביטחון מלא: **יכול תוכלו לה משפחת גופמן, ויכול נוכל לה כולנו.**

מותגי ימין וזאבי שמאל

עזרא הימן 🗡️

ביקורת לגיטימית יכולה להפוך לנשק בידי היריב כשהיא מנותקת מהמציאות הפוליטית

הביקורת הנפוצה ביותר בזמן האחרון כלפי הימין היא, **שהוא לא באמת או לא מספיק ימין**. הוא לא פירק את חמאס בעזה, חיזבאללה עדיין על הרגליים, המשטר האיראני טרם נפל, הפכנו למדינת חסות של טראמפ והוא קובע לנו הכל, הקואליציה מכשירה אי-גיוס, הכלכלה ריכוזית ומחלקים הרבה קצבאות בניגוד לתפיסת ימין כלכלי, ועוד. הביקורת מגיעה מכל מיני כיוונים, גם מימין, אך לא פחות מכך ואף יותר – משמאל. ודאי שביקורת כשלעצמה היא לגיטימית וגם נצרכת תמיד, אך כאן היא עטופה **בשלוש שכבות של שקרים הגורמים לביקורת זו להיות זאב של שמאל בלבוש של ימין**.

א. הקמפיינים של השמאל-ימין

השכבה הראשונה היא שכבת הקמפיינים. ביקורת זו נגד הימין חביבה ביותר על הקמפיינרים של השמאל. כל דבר שיכול להמאיס את מפלגות הימין על הציבור מבורך בעיניהם, גם עמדות הימין שהן הכי בקצה. המטרה מקדשת בעיניו את כל האמצעים, אפילו לבטא עמדות ימין קיצוני שאותן הוא מתעב. העיקר – לזרוע ספק אצל מצביעי הימין. זה מצדיק הכל. **לצד זה, הם ממתגים אחת או יותר ממפלגות השמאל כ'ימין'**, ויוצרים כביכול אלטרנטיבה של ימין בשמאל. לא מתוחכם מדי, אך עם הרבה השקעה. אולי חלק מהאנשים יבלעו את הפיתיון ויחשבו שהשמאל הזה הוא הימין האמיתי. אולי חלקם פשוט יישארו בבית ולא ילכו להצביע. מטרת הקמפיינרים הושגה.

אילוצים פנימיים וחיצוניים, קואליציוניים ומדיניים, זה לחלשים

ב. פוליטיקת האוטופיה של השמאל-ימין

השכבה השנייה של השקר, אחרי שניפינו את השקר של הקמפיינים, היא הדרישה למימוש מושלם וקוהרנטי של תפיסת עולם ימנית.

אכן, לא מסובך להצביע על מקומות שבהם הקואליציה לא מימשה מדיניות ימין באופן מלא או אפילו מספק.

אך, במידה רבה, אין דבר יותר שמאל מאשר דרישה למימוש מושלם של רעיון.

השמאל במהותו הוא אוטופיסטי, לא ריאליסטי. הוא דורש את היישום המושלם של הרעיון הגואל, ויסקל מההנהגה את כל מי שלא עמד בציפיות.

יישום רעיון פוליטי בעיני השמאל הוא פשוט נוסחה מתמטית שצריך לפצח, רעיון רציונלי שאנשי המקצוע צריכים פשוט ליישם. אילוצים פנימיים וחיצוניים, קואליציוניים ומדיניים, זה לחלשים.

לכן השמאל מחליף מנהיגים בכל מערכת בחירות, והימין מתמיד במידה רבה הרבה יותר. יש שמחפשים לייבא גישה זו לימין, לשמחתם הרבה של הקמפיינרים.

אך אין אמת בגישה הזו, והיא מזמינה מרמור, ייאוש והאשמה תמידיים כלפי בני אדם, כלפי השיטה, ובעומק הדברים – כלפי העולם עצמו.

ציפייה אמיתית בתפיסת עולם של ימין היא **סדרי עדיפויות נכונים, בחירה נכונה בין חלופות, יכולת להבחין בין עיקר לטפל ולהבין מה הדבר החשוב ביותר בעת הזו.** הציפייה היא לשקלל את מכלול הנתונים, המשתנים, המחירים והאילוצים לכדי סדרת החלטות ופעולות המקדמות ביותר את החזון ומימושו.

כשפועלים כך, רואים את ההתקדמות במימוש החזון, והביקורת מקבלת פרופורציה.

ג. שאיפות צנועות והישגים מרשימים

כשמתגברים על שקריות הקמפיינים, ובנוסף לכך מוותרים על האוטופיה השקרית של המושלם, **רואים עד כמה חלק לא מבוטל של החזון כן מומש, שהישגים רבים הושגו, שהמציאות התקדמה בצורה מרשימה.**

בטחון תושבי הדרום איתן. עזה וחמאס הם מצומקים ומבוהלים. האיום האסטרטגי הוסר. המצב השתנה ללא הכר. ילד בעוטף כיום קם בבוקר ללא חשש. גם בצפון המצב הוא לאין ערוך טוב יותר מבתקופה שבה כוח רדואן יושב על גדרות מטולה ושתולה. דרום לבנון ריקה משיעים. כפריהם נחרבו עד היסוד. גם כאן, האיום הקיומי האסטרטגי הוסר, למרות שעבודה רבה עוד לפנינו. גם בעולם של מינויי בכירים התקדמנו באופן משמעותי, עם מינויים של ראשי שב"כ, מוסד, מל"ל ונציב שירות המדינה. וכך בנושאים נוספים ובזירות נוספות.

אכן, בכל קואליציה משלמים מחירים. אבל הוויתור על המושלם, ההתגברות על שקרי הקמפיין, מאפשרים לראות את ההישגים, את ההתקדמות, ולעומתם את החלופות שבשמאל ובכל קואליציה אחרת.

עדיפה לאין ערוך קואליציית ימין עם הישגים חלקיים ועם בעיות מאשר איש ימין צודק הנמצא בתוך קואליציית שמאל

ד. פוליטיקה של מי ולא רק של מה

לצד תעתועים אלה יש בהחלט גם מקום לביקורת אמיתית. יש דברים שבאמת היו יכולים להיעשות טוב יותר, חד יותר, מוצלח יותר, קרוב יותר למימוש תפיסות העולם של הימין, גם אחרי שוויתרנו על פנטזיית המדיניות המושלמת שאין בה מחירים.

נבחר הציבור שלנו אינם פטורים מביקורת. ודאי שהתפקיד שלנו הוא גם לבקר, להפעיל לחצים, לדרוש שיפורים ותוצאות טובות יותר.

אך לפני ואחרי הביקורת, צריך לזכור שמדיניות לא מקדמים אף פעם לבד. לא אדם אחד מקדם מדיניות, ואף לא מפלגה אחת. קואליציה וממשלה מקדמות דרך. **דעותיך, הצעותיך, ביקורתך ודרישותיך, אפילו יהיו הצודקות ביותר, חסרות משמעות אם נתעלם משאלת השותפות הפוליטית, מהשאלה "עם מי אתה מקים קואליציה ומהן דרישותיו".**

מדיניות ימין היא כזו היודעת קודם כל לייצר את הקואליציה המיטבית, לפני כל עמדה אחרת. **עמדותיך הכביכול צודקות מאוד כאיש ימין – חסרות משמעות בתוך ממשלת שמאל.**

בפוליטיקה אנחנו לא מצביעים רק לאדם עם תפיסת עולם. אנחנו מצביעים לקואליציה, שהרי רק היא המקדמת באמת מדיניות. **עדיפה לאין ערוך קואליציית ימין עם הישגים חלקיים ועם בעיות מאשר איש ימין צודק הנמצא בתוך קואליציית שמאל.**

וזו השכבה השלישית של השקר: המסקנה של כל ביקורת, צודקת ככל שתהיה, חייבת להיות מסונכרנת עם הבנה של מהי הקואליציה הטובה ביותר לעת הזו. ביקורת מימין של מי שהולך להקים קואליציה עם יאיר גולן ויאיר לפיד היא שרלטנות וטפשות.

הצורך של השמאל להשתמש במותגי ימין שקריים מעידה שהימין חזק מאי פעם. נותר לנו רק לשמור על צלילות דעת, ונוכל בהחלט לקדם את עם ישראל עוד שלב קדימה.